

ცნობის ფურცელი

სურათებიანი ღამაგება

ღამაგების № 293.

საბჭოთაობა, 24 თებერვალი 1965 წ.

გაზეთის № 2753.

ვიღარ

წერაი ღამა... შორს რე წუნწუნებს,
 ჭეუვის ბუნება, ჭეუვა ვოკალი;
 ღურჯად გადაშლილ ცის კამარზე
 დასრუტეს შთარე სულის მთოველი.
 მარტო ვარ, თბლად მიტოვებული,
 ზე გადავურებ ჭაღაქ-სოფელსა;
 შიდაშის მშვიდსა, დადუშებულსა,
 აბიანებულ მინდორ-ტყეველსა,
 და ანგელისის სისხის მუქონა,
 რომ ატარებენ შე-გულთი გველსა,—
 სიცილ-სარსართი ვეღარ ჭეპს-ღაგენ
 წემსა ვაგებს, წემსა ნალველსა.

აქ არ გვერტე ტანჯულთ, დეწინ-გვეშულებს,
 უსმართლობას, ჭირს და სნებას;
 ანგარებათა გზა-ველ დაბნეულს
 და განკიცხსა ჭრისტეს მცნებას.
 ერთი ნიაცო მიმოჭრის ვეღად,
 ფაქტი მტანჯავი მის ასდევს თანა
 და შორით... შორს მუოფს ანგელისად მზნს
 დამიანი და ეს ქვეუანა.

ბარად როგა ვარ... შხისა ციაცო
 ჩარ ანათეს, აღარ წემთვისა;
 ჩამწმინარ ცხოვრებას, დაეკლებულს
 სული და გული ვერ შეუთვისა.

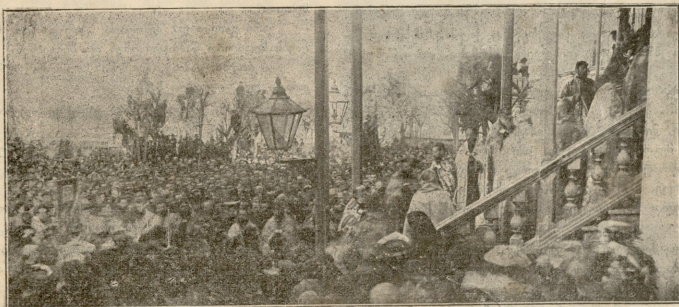
კვლე, გჭკარი იაღბუნის ქელს,
 ფრთა შეიბურტეკე, შთაუნისლიანო;
 უფსურულს შთაიბთქე შენ, ბორთკება,
 ბილწო, უმსკავსო, ზინ-სისხლიანო;
 გადაღარე, შფო დრუბელი,
 გულის მქეფნავო, კეუშინაიო!..

მავრამ, ფაბიქი! კვლე გასწურა ზეგა...
 ურცხვად დამიზრო უვაილი თთვლმა
 და ზე დაჭქროლა წემს სიბეჩავს
 ჭამსა შეივართი წამოხატროლმა.
 დაბნელდა გულში, სველ-ნალველი
 ჩეუვლებრითად სულს მიმწუნსრებს...
 თქ, ცხო, ცხო, შირ-შოქეშულს,
 ნეტავი რიდას გამიიღარებ?!
 ბ. აბოსპირელი.

ს ა ლ ღ ა თ ი

(სურათი ტურულ მუშების ცხოვრებლად)

ჩამივლილ მზე უკანასკნელის მიმჭროლის დიმილილ ეთ-
 ხობეზობდა ქალაქ ვარეთა ღარებ უბანს. არც ერთი ზე, არც
 ერთი ბუჩქი არ ჭანანდა აქ და შოლოდ უბნის სიახლოვეს
 ამართული ვიგება ნაცრისფერი ნათის საწყობები და უზბარ-

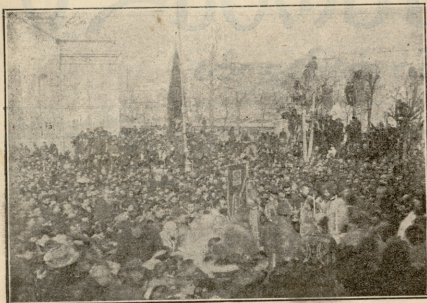

პანაშვილი ვანქის გოლავეანში ბაქოში დაღუპულთა სულის მოსახსენებლად.

დაეკებე ვეღვან დამხსნელ-მოფრეველად
 ახალს, იღუმასს წემს შეკობასა;
 გაღან დღენი და ასე ნელ-ნელ
 უხსლოვებო სიშარის კარსა.

იგვალე ფერი, მიწაჲ მარწყავო,
 იგვალე ფერი, ადამიანო;

მაზარ შენობების თუჯის მიღები წახვად-სახეფრება გზის
 ნაპირებზე სოკოებითი ვიფანტულ ფიცრულ ქობნებებს
 ერთგვიარობას. ირგვლივ ტრეტელა, აქა-იქ თოჯლის ნაფურ-
 თებით მოფენილი გორები, გატრეტებულის, თითქოს მძი-
 ნარე ხეებით და შორს ჩრდილოეთით, ცისფერ ნისლში გა-
 ხეფულ კაცკისის ქელის თეთრი ზოლი ამტკიცებდა, რომ

მანსველი ვანქის კლავანში. ბაქოში დაღუპულთა სულის მოსასვენებლად.

ჯერ კიდევ ვერ სძლია გაზაფხულმა ზამთარს, ვერ წაართვა საბრძანებელი ტახტი—დედამიწა, რომ ზედ ფოთილ-ბალახითა ზურმუხტის ხაონის გადაქმალა და ლალ-იავუნის ყვავილები ამოქაჩარა. მაგრამ ძალ-ღონე გამოლულელი ზამთარი თან-დათან დნებოდა და გაბრაზებული, წყლად ქცეული, მალა მთებზე უღონო, ძირს, ვარეთა უბნის მოუკირწყლავ ქუჩებს ატლახებდა. ტალახი ვერ აბრკოლებდა ხალხის მოძრაობას იმ შაბათ სიღამოს, როდესაც ჩვენ ვიწყებთ ჩვენ პატარა მოთხრობას, და ახალგაზრდა, მოხუცი, ქალი, მამაკაცი, ბავშვი, ყველა საქმიანის სახით მიეშურებოდა აქეთ-იქით და ყურადღებასაც არ აქცევდა ზამთრის უკანასკნელ, უღონო დარბაზებს.

ჩვენ გავყვით ერთ ახალგაზრდა ცისფერ ჩიხის კახით გამოწყობილ, თავზე შალ მოხვეულ ქალს, რომელიც სწრაფის, მსუბუქის ნაბიჯით, თითქმის მიფრინავდა ქუჩის კიდ-კიდზე, ქალმა შუა უბნის ერთ ფორტულ სახლისკენ გასწია, ავიდა სადა აივანზე, სწრაფად ვაილა კარი და შევიდა ოთახში.

— აჰ, კაცი რავე შემეშინა. ჩაფიქრებული ვიყავი!— წარმოსთქვა ახალგაზრდა შავგერმანმა ქალმა, საჩქაროდ წაშორდა და მზიარულის ღიმილით წამოვიდა ახალ შემოსულისაკენ.

— შეგაშინე ფატი... რაფერ მერქარებოდა... დამავიანდა მეგონა... არა კაცი არ მოსულა?—ქალმა სწრაფად მოიძრა შალი, მიავლო ტახტზე, გააქწია ხუტუქა ქერა თავი და გადადგა მგობრის. ყოველი იმისი მოძრაობა ჰაეროვანი, ნახი და სწრაფი იყო და სრულიად არ ჰგავდა მეგობრისს. ფატი მტკიცე, დიუნჯ და რაღაც იღვამლ ღირსებით იყო გამოქცეული: სადი თვალები სიამოვნებით და მოუთმნლად უთრიადა.

— მეც მერქარებოდა შენი ნახვა. ერთი კვირვა არ მიწახაზარა. სად ხარ, არ გრცხვენია? იმისთანა რაცხა უნდა გიფიქროს...—ქალი შეოცმანდა და გაწითლდა.

— სად ვიყავი?... შენთან რავე არ მევიდოდი, მარა საკერავი გიშინე? დევიარები ყოველ ღღე... ფარაუნდა მუაგრკოვა, მაშინა თუ არ ვიყოფდი, არ იქნებოდა... რისი თქმა გინდოდა, ფატი? თქვი ჩქარა... რიგმა არ მევიდა ნეტაი?..

— მუა, მუა ნუ გეშინია. იცი... დაჯედი აგერ,—ფატი მიიყვანა მეგობარი ტახტთან ჩამოსვა კიდზეც, თითო-ერთ მოუყვანა გვერდით, მოხვია ხელი წელზე და გაწითლებულმა განაგრძო.—იცი... ვიცოც... ჰო... მაგრამ ლაპარაკი ვერ შეტყობოდა. ბოლოს მან მოსწია მეგობრის ხუტუქა თავი და რაღაც ჩასწორებდა ყურში.

— ეჰ, დასურ, როის?... მერე... მერე?...—კაცი წამობტა და დააქტრდა განცეფებულნი.

— მერე, მერე და არაფერი. შენ მოვანთოლებ, —სთქვა ფატიმ ბენდერის ხმით. მთელ მის არსებობას ბენდერების შუქი გამოკრთოდა.—შენ ვერ წარმეიდგენ—განავრძო მან, —რამდენი ხანია მინდოდა შენდა თქმა. შემატყობდი მეგონა. დღეს რაცხა ისე მომიხდა შეთქვა ისე... სანამღი მოხვიდოდი ერთი სული მქონდა. დაჯედი აგერ კაცი, შენ ქალიშვილი ხარ და არ იცი... მე თითონაც არ ვიცი რა ნიარად, მარა ბაღანის ყოველ განძრევებზე, რაცხა ისე ამავსებს სიხარულით და სიყვარულით, რომ ხელში მიკავია და გვოცნი მგონია იმის პაწიწალი ხელებს, ფეხებს, ცხვირს... ჰმ, ღმერთო... ვერ ავიწერ, რაფერ გამინათლდება გული და მამუი ნათე მაამისიცი გამომეცხადება, იგიც ჩემთან დანა და გაცივნებული მიყურებს მგონია... ამ დროს მინდა წამოვტეც, მოცეცხვი და უანგარიშოდ გვოცნო ამისთანა ბენდერებოზა... არ ნიარად მიყვარს ამ დროს... ჩემი შვილის ხმა... ჩემი სასმინა...—ფატი ცოტა ხანს ჩაჩუქდა, მორცხვად ნელად გაციონა და ოცნებით გადახარა თავი განზე.—მარა ამას შენ ვერ მიხვდები,—დაუმატა მან.

— რავე ვერ მიხვდები, რას ჩივი ფატი,—მოუგო მას კაციმ, ისე ჩამოჯდა მეგობართან და დაფიქრებით ნელა განავრძო,—მიხვდები კი არა, მეც რომ წარმოვიდგენ, რომ გაფთხოვდები და შვილი მეყოლებოდა, ორ ნიარად მიყვარს ჩემი გიორგი, მარა გიორგის ამას კი არ ვუფუნებ... მტყუნებია და... სასმინა რა თქვა?—უცებ გამოსცალა მან ლაპარაკის მიმართულება.

— რა თქვა და ჯერ ვეყურა. თავი რაფერ ვირჩინოთ, სოფელში მძისთან უნდა გავგზანოგო და შენი მოშორება მესწრებოდა, მარა მერე მე უთხარა, ამდონს რას შეგვამს პაწიწალი ბაღანა მეთქი, დამაჯერა და ახლა ქე უთხარა მასაც და ჩემზე უფრო მოუთმნლად ვლის... ოჰ, შენ არ იცი, რა კაცი გულით აქ ჩემ სასმინა, მუა, მუა, ჩემ გეშინია! სულ კარგებს რომ უყურებ.

კაცი მართლაც წამდა უწეშ იყურებოდა კარბისკენ და მეგობრის სიტყვებზე, ცოტა არ იყოს, შურცხვა და გაიღიმა.

— ცვირს აქეთ არ მინახავს... რაფერ გავის ასე? შენ რომ მჭერ-ულავაშვი გქონდეს, ნანდილი გიორგი იქნებოდა... დი და მწიარ რას ასე ერთმანეთს ჰგავდეს, არ მინახავს. ხომ თქვა მუალო?..

კარი გაიღო და შემოვიდა ახალგაზრდა სალდით. ქალები სიცილით წამოკვივდნენ და მიეგებნენ.

— რადი, მამიჯე, აი შენი საცოლო ქე მოკალი ლოდინით და...—უთხრა მას ფატი.

სალდითმა ქმყოფილებით გადაისვა პატარა კოხტა უღვაშებზე ხელი და შეხედა კაცს.

— ოჰ, ფატი, რაფერი ხარ, დასურ ეგონება ახლი, რომ მეჯავრით მოკეტე. არც კი გამხსენია...—სთქვა კაციმ კეკლუტობით და ღიმილით.

— არ გავხსენივარ? ამა შევიღობით, ქე წავალ, მე ვხსოვდი მეგონა...—სალდითი მორტირად კარბისკენ.

— ჰა, ჰა, ჰა!—გაიბარბარა ფატიმ, დეწიმა მძის, მოატრიადა და დაწყო ფარაჯის ფოლაქების გახსნა,—რავე, ჩემი ნახვა აღარ გინდა შენ საძაფვლო, აი შენ...

კაცი დღვა გაუმუხელი, შექრთალი: თვალებზე ცრემლები მოსდამოდა.

— რავე, არ გავხსენივარ ოჯო და...—ამბობდა ის სიცილით და იხილდა ფარაჯს.

— ამა, მე წავალ, პაწი ნათურტებს შამოვიტან, ცეხლს დავანთებ, სიცილი,—სთქვა ფატიმ და გავიდა გარედ.

სალდითმა იმ წამსვე დააგლო ფარაჯა, სწრაფად მიბრინა კაცისთან, რომელსაც გაბუტული სახე იქით მიგებურებინა.

— მიიღი ქეყვანა შამევირბინე, ქალბატონო, შენს ნიყავი, მთელი დამაგვიანდა ასე და, არ გამხსენია, არ გამხსენი...

ნია, — გამოაჯგურო მან ქალი და მოაბრუნა თავისკენ იმისი ატრუმბული, მაგრამ ბედნიერად გალინებული სახე და გაიხარაბარა.

— ფნთი, ფნთი, საბაველი... — იცინოდა სრულიად ბედნიერი კაცი.

— იმ ნახე რა მოვრტანე.

— იმ, რა კარავთ ხარ გამოსული, — კაციმ მოინდომა სურათის გამოჩვენება.

— კე, არ იქნება, ქალბატონო, ჯერ მაკოცე, მერე მოგვცემი. — მან სიბლით ასწია მალღოს სურათი და დაუწყო ყურება ქალს, რომელიც სწედა ხელში მოსატყად, მაგრამ ამ დროს გიორგიმ მოხვია ორივე ხელი, ბუმბულივით აიყვანა ზეგით და აღტაცებით დაუწყო უანგარიზოდ კოცნა. კაცი სიკეთე-კისკით ცდილობდა დაეხწია თავი, მაგრამ გიორგი არ უშვებდა და ორივენი კიდევ უფრო და უფრო ბედნიერად იცინოდნენ.

— აბა, ვინ მევიდა და რა შეიტანა გამეციანით, — დიდახა ფატიმ კარებთან და შემოუწეოთ ოთახში ნაბღიანი ქალბარა კაცი, რომელსაც ძველი წითელი შალის ახალსხე მოყავისფრო გაცეითილი ჩოხა ეცვა და ხელში გიტარა ეჭირა. მორთულ სახეზე და დიდრონ ლურჯ თვალებში რაღაც უზომო გულკეთილობა ეხატებოდა. მიზერა-მოხერაც ნელი და კეთილი ჰქონდა. დანახავდით თუ არა, უნებურად მივიზიდავდით იმისი ულახათო, მაგრამ მაღალ, სწორე შუბლზე აღბეჭდილი დამწვინებული გულბურკვილო შესახვაობა.

— თამარ, თამარ, ქმარი არჩიე მამასა. — შემოვიდა თუ არა, წარმოსთქვა მან დღვის ზღარის სიტყვები, შებედა კაცის კეთილის გალინებულის თვალებით და გაუწოდა გიტარა, — მაგორში გამღერებ და გამღერებ, — დღეშტა მან.

მამის შემოსვლა გაუხარდა კაცის, მაშინვე გაქანდა, განებებებულ ბავშვივით მოხვია წელზე ხელები და დაუღულზე მიეჭრნა.

— რაფერი ხარ, ბაბაე, შენ არ სთქვი, მუალ სასმონისასო. იმზა მოვედი პირდაპირ აქნაი. — უპასუხა მან მამას, ცოტა, არ იყოს შერცხენით.

— არა, ბაბაე, გეხუმრე, თვარა განა არ ვიცო, რაც გვგოლივი ხარ! არ დეიჯერებ გიორგი, — მიუბრუნდა ის სალდათს, — არ დეიჯერებ კაცო, ერთჯერ, კაცო ვახდა ვავხლი პაწია, მერე მე ქე მოვჩრი, მარა ჯავრზე მაი ივხდა ავით და კლამ მოკტა, კლამ გავღირე, კაცო. ამის მერე ჩემ თავს ნატერის თვალსავით უფრთხილდები. — დიდის სიამოვნებით ლაპარაკობდა ის ამ ამბავს, ბართლომეს ეტყობოდა რომ უხაროდა შვილის ამისთანა სიყვარული და უნდოდა ყველასთვის გაეგებინებია თავისი ბედნისებრა.

— აბა რაფერ უშოვ სოფელში? — უთხრა მას ფატიმ.

— სოფელში, რომ უშობ, იგი სხვია, იქინეი ქმარი ეყოლება და მართალი გითხრა, მეც მინდა ჩემი მოხუცებულნი ძეგლები იქინეი ჩავყარო მიწაში. თუ ჩემი სიძე და ქალიშვილი მიყაბულბუნენ, მეც ავინთან დავსახლდები და ერთ ორ დღეს, სანამდი ცოცხალი ვარ, ვუყურებ მაინს. ეგება შვილი-შვილებიც ქე მომასწროს ღმერთმა...

ეტყობოდათ ამ საგანზე პირველად ჰქონდათ ლაპარაკი და კაცი გააფთრებულის თვალებით, მოუთმენლად შესტკეროდა მამას და, ვაათავა თუ არა უკანასკნელი სიტყვები, ქალმა აღტაცებით შესახა:

— ბაბაე, რანაირად გამახარე, ამაზე ფიქრიც კი შემიწონოდა. ვი თუ ბაბაი არ წამევედეს სოფელში, ქალაქშია ცხოვრებას შეჩვილი მეუბო... აჰ ჩემისთანაი ბაბაი არა კაცს არ ყფს ქვეყანაში. ახლა კი დღუკრავ გიტარას! კაცი წამოხტა, აიღო გიტარა, ისევე მიუჯდა მამას გვერდით და დაიწყო მომართვა. მამა სიყვარულით შესტკეროდა შვილს, უსვამდა ხუტუქა თავზე ხელს და დროით დრო დიდ მინწეულად გადახედავდა და უქნევდა თავს გიორგის. გიორგი აღტაცებით და შურით აღღვენება თვალს ქალის თავზე მამის ხელს, მაგრამ ყოველ თავის დაქნევებზე მხიარულად უღიმიოდა საცოლის მამას.

გიორგის და კაცის კაი ხანია უყვარდათ ერთმანეთი და რამდენიმე თვეა დანაშნულები იყვნენ. კაცის მამას, ბართლომეს ერთობ სიამოვნა, როცა გიორგიმ ქალი სთხოვა და გამოაუცხადა, რომ სალდათობას გავთავებ თუ არა, მაშინვე ჯვარს დავიწერ და სოფელში დავსახლდებიო. ბართლომე აგერ თხუთმეტი წელიწადი აღარ ცხოვრობდა სოფელში, მაგრამ სულით და გულით სოფელი იყო და ხშირად ოცნებობდა სოფელში ცხოვრებაზე. გიორგი და ის ერთის სოფელთან იყვნენ და გიორგის, იმის უფროს მძას და ფატის პაწაწკინებს იცნობდა, უყვარდა ისინი და ხშირად ათამაშებდა კიდევც მეზობლის ბავშვებს. ბართლომე მუდამ გაქირებაში

მობილიზაცია

(„რუსეთე სლოგოს“ დამატებიან)

„თქვენ გაბარებო ჩემს ცოლშვილს, მოხუცნო“.

„შევაღობით ჩემო ცხენო, შეგვბარო“.

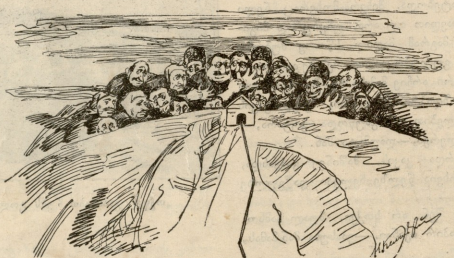
უწყების ჩაბარება.

იყო: ერთ ქტევა ნახევარ ხრიოკ მიწაზე ვერ იწვედა საყოფ სარჩოს, და იმულებული იყო სხვისგან აეღო საყენ სამქსამედლოდ ან სანახევრად, მაგრამ მაინც; სანამ ცოლი ცოცხალი ჰყავდა, სიამოვნებით და მზიარულად ეწეოდა და იტანდა თავის ხედვებს. ცოლის სიყვდილის შემდეგ კი შეუძლებელი შეიქნა ზოგს ყანის აღება, რადგანაც სახლში ნათესავი ქალი არავინ ჰყავდა და ცოლის შერთვა ფერქნაიც არ მოსვლიდა ბართლომეს; ამისათვის ის ვეღარ შორდებოდა თავის ლურჯთვალა ორი წლის გოგონას და სწორედ ეს იყო მიზეზი, რომ ბოლოს გაჰყიდა სახლ-კარი, ეზო, ჩაიდა ქალაქში, ერთ შორეულ ნათესავს შეუამხანავდა და გარეთა უბნის განაპირას გამწვლეულ-გამომწვლეულიათვის ღუქანი გახსნა. ღუქნის უკან ოთახში თითონ სცხოვრობდა თავის პაწაწკინა ქალით, რომელიც მას ყველაფერს ერჩია. რამდენიმე წლის შემდეგ ამხანავმა ქალაქში დიდი ღუქანი გახსნა, ჩენი ბართლომე კი დარბა ისევ პაწია ღუქანში ღიღის ვიღებოდა. ესლა ბართლომე თითონაც ვერ გეტყვოდათ, საქმე როგორ მიდიოდა, მაგრამ ვაღებს ნაწილ-ნაწილად მიჩინაოდა იხილიდა. თუმცა ღუქანი მუდამ ცარიელი ჰქონდა, მაგრამ რაც იყო შიგ, კარგი იყო და უბნის მტკობრებლები იმისგან ვაჭრობდნენ. ბართლომე თავის ქალით თავს ირჩენდა და თავის ბედის კმაყოფილი იყო; მხოლოდ ის ჯერაც ვერ მიმხედარიყო და ვერ ურიგებოდა ქალაქის განქცობულ ცხოვრებას. „კაცო, სოფელში მებობლის ქირი და ლხინი შენი ქირი და ლხინიც არის, ყველამ იცის შენი ავი და კარგი, კაცად გვამბუნენ და აქნაი, თუ გინდა, კისტრი შეიტყებ, შენი მუჯავი არა აქ არა კაცს. რა

სიცოცხლე აი კინველასავით სიცოცხლე!“ — ამბობდა ის სწირად თავისებურის დამწვლეულის, ოდნავ დარღინის ხმით და ოცნებობდა სოფელურ ცხოვრებაზე, მაგრამ იმდენი ძალღონე არ შესწევდა, რომ სისრულეში მოეყვანა ეს ოცნება. „ვაღებს რაეც ვაღიხიდი, მაშინათვე გადაეხსნებოდა“, — ამბობდა ის მაგრამ როდის დაღებოდა ეს დრო, არ იცოდა და განაგრძობდა ქალაქში ცხოვრებას. სწორედ ამისთვის გაეზარდა, როცა გიორგიმ სოფელში დასახლება გამოუცხადა. გიორგის შემოღობაზე უთავებოდა სამსახურის ვადა და იმ დროისათვის ბართლომესაც ძალი უნებურად უნდა გაეყვინდა თავისი ღუქანი, მოვალეები დაეკმაყოფილებინა და სიმე-ქალი-შვილთან ერთად გადასახლებულიყო, რადგანაც მართა უშვილოდ ვერ წარმოედგინა თავისი ცხოვრება. ეს რამდენიმე წელიწადი იწვლდა მამას დახმარებას დადიოდა ოჯახებში და ჰქვრავდა. ყველა განცეიფრებაში მოჰყავდა მამა-შვილის ნახ სიყვარულს. გიორგი ხომ აღტაცებული იყო. ის მოუთმენლად იწვოდა სამსახურის გათავებას და სოფელში უფროსი ძმის, მუშა, მუყაით გლეხის ხელმძღვანელობით, აპირებდა თავის ოჯახის შექმნას საყვარელ ცოლთან ერთად. ფატი გიორგის უმცროსი და იყო, აგრე მესამე წელიწადი რაც გათხოვილი იყო. და-მას საოცრად უყვარდათ ერთმანეთი და, როგორც კი თავისუფალ დროს მოიხელებდა გიორგი, მაშინვე მობროდა თავის შევთავალა დიოკოსთან. აქ ნახა მან პირველად კაკი და ამან კიდევ უფრო განუცხოვლა დის და სიძის სიყვარული.

ნ. ნაკაშიძე.

(შემდეგი იქნება)

წერიდა მემამულენა ფუნიკულერის მოფიღინში

— წარმოიადინეთ, ნუმა ქვარი მწერს, რომ შე წაეღე იმასთან თავის ორი შეიღით.
 — მერე რა?
 — რაო და ისა რომ შე გე ესლა თთხა ...

დელის კვლს მისდექს..